

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки, підприємництва та туризму**

Кваліфікаційна робота на правах рукопису

ХИЖКО Аліна Василівна

УДК 330.341.2

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА»**

076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ»

Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр», кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

А. В. Хижко

Керівник роботи:

Кільницька О. С.

**к.е.н., доцент кафедри економіки,
підприємництва та туризму**

Житомир – 2023

АНОТАЦІЯ

Хижко А. В. «Управління інноваційно-інвестиційною діяльністю суб'єктів підприємництва» – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля». – Поліський національний університет, Житомир, 2023.

Систематизовано поняття процесів інвестиційно-інноваційного забезпечення виробничої системи підприємств. Проаналізовано джерела інвестиційно-інноваційного забезпечення підприємств. Проведено аналіз економіко господарської діяльності аграрного підприємства з використанням елементів структурної раціоналізації. Запропоновано та доведено ефективність проектного обґрунтування інвестиційно-інноваційного забезпечення виробничої системи аграрного підприємства.

Ключові слова: інвестиції, інновації, розвиток, забезпечення, підприємство, реалізація, ефективність, управління.

ANNOTATION

Khyzhko A. V. «Management of innovation and investment activities of business entities» - Qualification work on manuscript rights.

Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 076 «Entrepreneurship and trade». – Polissia National University, Zhytomyr, 2023.

The concept of the processes of investment and innovation support of the production system of enterprises is systematized. Sources of investment and innovation support for enterprises are analyzed. An analysis of the economic activity of the agricultural enterprise was carried out using elements of structural rationalization. The effectiveness of the project rationale for the investment and innovation support of the production system of the agrarian enterprise is proposed and proven.

Key words: investment, innovation, development, provision, enterprise, implementation, efficiency, management.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Розділ 1. Теоретико-методичні основи управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств.....	6
1.1. Теоретичні основи управління інвестиційним забезпеченням підприємств та джерелами його забезпечення.....	6
1.2. Методичні основи інноваційного забезпечення підприємств.....	7
1.3. Обґрунтування системи та функціональної моделі інноваційного забезпечення підприємств	8
Висновки до розділу 1.....	9
Розділ 2. Організаційно-економічне забезпечення діяльності	
СВК «Ружинський» Бердичівського району Житомирської області.....	10
2.1. Аналіз виробничо-господарської системи підприємства.....	10
2.2. Аналіз ефективності діяльності підприємства та оцінка впливів його зовнішнього середовища.....	12
2.3. Аналіз виробничої системи підприємства при реструктуризації інноваційного забезпечення в сегментації конкурентних груп.....	14
Висновки до розділу 2.....	18
Розділ 3. Проектне обґрунтування та оцінка ефективності інвестиційно-інноваційного забезпечення господарської діяльності	
СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді.....	19
3.1. Проектне обґрунтування інвестиційно-інноваційного залучення....	19
3.2. Оцінка дохідної частини проектного обґрунтування інвестиційно-інноваційного забезпечення та рівня його ефективності.....	21
Висновки до розділу 3.....	23
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	27
ДОДАТКИ.....	31

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Інвестиційне забезпечення та інноваційний розвиток підприємства є основою його сталого зростання в довгостроковій господарській альтернативі. Ефективне залучення та використання інвестиційно-інноваційних ресурсів створюють передумови набуття суттєвих конкурентних переваг не лише в межах існуючого економічного середовища країни, а й за її кордонами. Тому інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємств та їх об'єднань є необхідною умовою розбудови економіки країни, що потребує суттєвих зусиль в перспективі розробки теоретико-прикладних та методологічних забезпечень їх реалізації. Крім того використанні інновацій дає змогу суттєво збільшити рівень ефективності функціонування підприємства та подолати низку впливів негативного характеру вираження.

Мета і завдання роботи. Метою кваліфікаційного дослідження є обґрунтування управління інвестиційно-інноваційними ресурсами підприємства та шляхи їх ефективного використання. Завдання кваліфікаційного дослідження: теоретико-методичне обґрунтування визначень, класифікацій та умов управління інвестиційно-інноваційним забезпеченням підприємств; обґрунтування систем та функціональних моделей інвестиційно-інноваційного забезпечення; проведення аналізу економіко-господарського середовища діяльності аграрного підприємства; реалізація структурної оптимізації виробничої системи підприємства; розробка проектного обґрунтування умов інвестиційного забезпечення аграрного підприємства на умовах залучення та використання виробничих інновацій; оцінка ефективності та проектного обґрунтування умов інвестиційного забезпечення виробничої системи підприємства в середньостроковій господарській альтернативі

Предмет та об'єкт дослідження. Предметом дослідження є теоретико-прикладні та методичні основи управління інвестиційно-інноваційною діяльністю суб'єктів підприємництва. Об'єктом дослідження є управління інноваційно-інвестиційною діяльністю СВК «Ружинський» Бердичівського району.

Методи дослідження. Методичною основою проведеного дослідження є монографічний метод, використання якого дало змогу з'ясувати основні принципи та методи використання інвестиційно-інноваційного забезпечення підприємств та виявити його причинно-наслідкові зв'язки. Використання методу аналізу та синтезу дало змогу інтегрувати предмет дослідження від загального виявлення його впливів до конкретного господарського середовища підприємства. Метод індукції та дедукції дав змогу виділити важливість інвестиційно-інноваційного забезпечення підприємства на кожному з етапів його реалізації. Використання економіко-статистичного методу дало змогу провести ґрунтовний аналіз об'єкта дослідження та встановити якість зав'язків між досліджуваними показниками. Метод моделювання дав змогу систематизувати та узагальнити результати проектного обґрунтування умов інвестиційно-інноваційного забезпечення аграрного підприємства в альтернативному господарському періоді.

Перелік публікацій автора за темою дослідження: Ходаківський В. М., Гулінський О. В., Гірман Д. В., Хижко А. В. Обґрунтування умов та ризиків інвестиційного забезпечення аграрних підприємницьких структур в сучасному господарському середовищі. *Інвестиції: практика та досвід*. ТОВ «ДКС Центр». Дніпровський державний аграрно-економічний університет, 2023. № 22. С. 139-146. (дата звернення 05.12.2023; DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.22>; Index Copernicus; Google Academy; WorldCat; Crossref).

Практичне значення отриманих результатів. Результати проведеного кваліфікаційного дослідження є основою для суттєвого зростання рівня ефективності управління інвестиційно-інноваційним забезпеченням аграрних підприємств, та можуть бути використані як прикладна основа для реалізації цілей їх ефективного економічного зростання та розвитку.

Структура та обсяг роботи. Структура кваліфікаційного дослідження: анотація, зміст, вступ, 3 розділи, висновки та пропозиції, список використаної літератури та додатки; розміщена на 31 арк. А 4 та виконана в текст. редакторі Word 2016 (містить 11 таблиць, 10 рисунків, 13 додатків, 41 літ. джерело).

Розділ 1. Теоретико-методичні основи управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств.

1.1. Теоретичні основи управління інвестиційним забезпеченням підприємств та джерелами його забезпечення.

Управління інвестиційним забезпеченням підприємства передбачає системний комплекс заходів направлений на формування умов інвестиційної програми; створення низки організаційно-економічних передумов; дослідження та перегляду можливих напрямів реалізації процесу інвестиційного забезпечення; безпосередньої реалізації інвестиційної програми та умов коригування інвестиційного плану при усуненні недоліків та уточнення механізмів поточних дій. Зазначені заходи направлені на отримання максимальних ефектів від системи інвестиційного забезпечення підприємств та підлягають моніторингу та контролю збоку мотиваційної складової інвестиційного забезпечення (дод. А, рис.1.1). Кожен елемент системи інвестиційного забезпечення підприємств підлягає ретельному контролю відносно плану реалізації інвестиційного проекту та визначається мірою можливої гнучкості реагування на зміни в умовах внутрішнього або зовнішнього середовища організації.

Управління інвестиційними ресурсами підприємств в вимірі системи стратегічних пріоритетів їх діяльності першочергово покладається на вид інвестиційного використання за джерелом його походження. В першу чергу перевага надається власним інвестиційним ресурсам та спорідненим фінансовим формам забезпечення з безоплатною основою використання в середньостроковій господарській альтернативі (дод. Б, рис. 1.2). Пріоритети стратегічного інвестиційного забезпечення в даному випадку мають враховувати не тільки економічну ефективність господарської діяльності підприємств а й умови розвитку екологічної та соціальної складових їх функціонування. В даному аспекті інвестиційне забезпечення діяльності підприємств в переважній мірі покладатиметься на реалізацію широкомасштабних програм його інноваційного розвитку [21; 37].

1.2. Методичні основи інноваційного забезпечення підприємств.

В залежності від рівня функціонального використання інноваційного забезпечення підприємств вкладаються за необхідне формування різного, за своїм призначенням, змісту їх планування. Основу управління інноваційним забезпеченням підприємств містить місія підприємства – відбувається формування організації до інновацій (дод. В, табл. 1.1). В стратегічному плані підприємств визначається механізм управління інноваційним забезпеченням в розрізі структурних підрозділів, при всеосяжному використанні методів та систем оцінки зовнішнього середовища щодо умов реалізації інновацій. В середньострокових планах діяльності підприємств інновації розглядають з точки зору їх продуктивності та організаційній приналежності, що дає змогу зосередити ресурси діяльності підприємств на конкретному товарному асортименті або певних номенклатурних групах. В короткострокових планах підприємств процеси інноваційного забезпечення в більшій мірі фокусуються на конкретних виконавцях середньої та низової ланки їх функціональної приналежності. Програма підприємства, в виразі спрямованості інноваційного забезпечення, конкретизує цільові перетворення внутрішнього середовища підприємства за конкретними діями та термінами виконання існуючих форм інноваційного забезпечення підприємств [3; 12; 33].

Порівняння форм економічного розвитку підприємств в кількості отримання можливих ефектів на ряду з екстенсивним та інтенсивним типом відтворювальних систем, інноваційний розвиток вбачається в низці додаткових переваг: прискорення рівня науково-технічного прогресу; суттєвого приросту фінансових показників діяльності підприємств; суттєвого зростання рівня ефективності господарської діяльності; впровадженні прогресивних систем реорганізації підприємств; ощадливості виробництва, з можливістю розширення циркулярних процесів функціонування ресурсів; поліпшення стану соціальної сфери (дод. Г, табл. 1.2). Зазначені впливи виявляються в формуванні значного рівня конкурентних переваг підприємств та створюють основу їх прибутковості [30].

Важливе значення в ефективності управління інноваційним забезпеченням підприємства приділяється систематизації за часом впровадження та використання інновацій, відносно стану оточуючого кон'юнктурного середовища ринку та «векторів» розвитку підприємств як основи їх ефективного використання (дод. Д, табл. 1.3). Основою ефективного використання інноваційного забезпечення підприємств є процес всеосяжності формування всебічних переваг інноваційного продукту або послуги при готовності споживачів оплачувати інновацію; забезпеченні потенційного попиту при окупності витрат на науково дослідні та конструкторські розробки; існуючих перспективах зростання ринку; реальному збігу за часом впровадження нових технологій і приведенням у відповідність виробничих витрат до реального рівня ринкових цін. В інших, відмінних від зазначених, умовах реалізації інноваційного забезпечення підприємств виникають додаткові витрати на покриття можливих невідповідностей: при збільшенні рівня часових невідповідностей в формуванні заявлених умов, тим більший рівень фінансового покриття на їх реалізацію

1.3. Обґрунтування системи та функціональної моделі інноваційного забезпечення підприємств

Система інноваційного забезпечення ефективного розвитку підприємства містить наступні базові сегменти її реалізації: процес зародження ідеї; наукове обґрунтування інноваційної стратегії; технолого-економічне обґрунтування умов реалізації та використання (дод. Е, рис. 1.3). Важливого значення в складі технологічного та економічного обґрунтування інноваційного забезпечення, при реалізації умов стратегічного зростання, набуває система маркетингу інновацій, від ефективності реалізації якої залежить результативність виходу на нові ринки збуту продукції та довжина функціонування її життєвого циклу. В залежності від отриманих інноваційних ефектів економічного, технічного, екологічного та соціального спрямування формується поняття «глибини дифузії інноваційного використання». Попередні стадії базових сегментів реалізації

стратегії інноваційного забезпечення підприємств базуються на класичних системах впровадження та розвитку інновацій, першочерговою основою функціонування котрих є процес виникнення нових ідей, методів їх реалізації та формування потреб ринку [22; 31].

В залежності від виду та форми інноваційного забезпечення підприємств виділяють групи факторів впливу на їх можливості реалізації: техніко-економічні, юридичні та соціально-психологічні (дод. Є, табл. 1.4). Суттєвого значення слід приділити факторам техніко-економічної групи з позиції: наявності достатнього рівня фінансового та матеріально-технічного забезпечення інноваційних впроваджень; функціональної достатності рівня науково-технічного потенціалу підприємства; ефективного стимулювання інноваційної діяльності. Функціональна модель управління інноваційним забезпеченням підприємства базується на реалізації цілей інноваційного розвитку підприємства, та підпорядковується низці принципів функціонального забезпечення (дод. Ж, рис. 1.4). Принципами формування цілей інноваційного розвитку підприємства є наступні: пріоритетність інноваційним типам розвитку господарських систем; єдність господарського механізму системи реалізації інновацій; системність; узгодженість інтересів; цілісність; фінансова стабільність; альтернативність вибору; ефективність управлінських рішень [7].

Висновки до розділу 1.

Процес управління інноваційним забезпеченням підприємства є досить складною системою з позиції раціонального та ефективного використання інновацій. Важливого значення в перспективі інноваційного розвитку підприємства слід приділяти дієвому механізму його інвестиційного забезпечення. Функціонування раціональної системи управління інноваційним забезпеченням підприємства суттєво підвищує рівень ефективності його діяльності; створює умови для набуття дієвих конкурентних переваг; забезпечує системність вираження сталого розвитку та підвищує циркулярність процесів ресурсного забезпечення виробництва.

Розділ 2. Організаційно-економічне забезпечення діяльності СВК «Ружинський» Бердичівського району Житомирської області.

2.1. Аналіз виробничо-господарської системи підприємства.

За аналізу складу та структури товарної продукції СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр. слід зазначити: валове виробництво галузі рослинництва та тваринництва склало 82102, тис грн в 2022 р. що на 14840,2 тис грн менше її середньорічного значення (дод. Й, табл. 2.1). За середнім значенням структури виробництва товарної продукції 2020-2022 рр. з'ясовано що 59,0 % в галузевому виробництві складає продукція рослинництва та 41,0 % – продукція тваринництва. Тобто основою спеціалізації підприємства в більшій мірі виражений напрям галузі рослинництва. Для ефективного забезпечення господарської діяльності СВК «Ружинський» важливе значення надається динаміці та структурі вартості його капіталу в 2020-2022 рр. (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Динаміка зміни вартості капіталу в господарській діяльності СВК «Ружинський» Бердичівського району за 2020-2022 рр.

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

Динаміка вартості капіталу в 2022 р. до 2020 р. зросла до рівня 56101,0 тис грн що в абсолютному прирості складає 4,8 %. Варто зазначити що в 2022 р. у відношенні до 2020 р. вартість нерозподіленого прибутку підприємства зменшилася до рівня 4811,2 тис грн, що в абсолютному виразі складає 3,9 раза. При цьому вартість нерозподіленого прибутку підприємства в 2021 р. складала 21378,2 тис грн, що в 4,4 раза вище за аналогічний показник 2021 р. Протягом 2020-2022 рр. залишається без змін показник вартості пайового капіталу за рівня 3998,3 тис грн. В 2022 р. динаміка приросту вартості додаткового капіталу склала 6894,7 тис грн, що в абсолютному вираженні до 2020 р. складає приріст 26,9 %. Суттєвого значення слід приділити динаміці вартості основних виробничих фондів СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр. (табл. 2).

Таблиця 2.2

**Динаміка вартості основних виробничих фондів СВК «Ружинський»
Бердичівського району Житомирської області (2020-22 рр.)**

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. до 2020 р., (+/-)
Вартість основних виробничих фондів на початок звітної періоду, тис грн	86458,4	96372,0	98479,2	8233,1
Надходження основних виробничих фондів підприємства, тис грн	10088,3	3064,6	10881,5	374,7
Вартість основних виробничих фондів підприємства на кінець звітної періоду, тис грн	96372,0	98479,2	109287,4	8712,0
Річний приріст, тис грн	10088,3	3064,6	10881,5	374,7
Коефіцієнт росту ОВФ, тис грн	0,46	0,44	0,75	0,26
Коефіцієнт приросту ОВФ, тис грн	0,29	0,37	0,49	0,18
Коефіцієнт оновлення ОВФ, тис грн	0,23	0,12	0,21	-0,03
Нараховано зносу:				
на початок періоду, тис грн	40423,2	44364,9	47646,1	5390,4
на кінець періоду, тис грн	44364,9	47646,1	52125,9	5756,2
Залишкова вартість ОВФ:				
на початок періоду, тис грн	86458,4	96372,0	98479,2	8233,1
на кінець періоду, тис грн	96372,0	98479,2	109287,4	8712,0
Коефіцієнт зносу ОВФ:				
на початок періоду, тис грн	0,28	0,30	0,32	0,03
на кінець періоду, тис грн	0,30	0,32	0,33	0,02
Середньорічна вартість ОВФ, тис грн	91415,3	97425,6	103883,3	8472,5

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

В 2022 р. середньорічна вартість ОВФ підприємства на початок звітного періоду склала 98479,2 тис грн, в розрахунку на 13,9 % вище в зрівнянні з 2020 р. та в вартісному елементі приросту складає 8233,1 тис грн. Суттєвого приросту зазнав коефіцієнт росту ОВФ в 2022 р. у відношенні до 2020 р. – 63,0 %; коефіцієнт приросту за аналогічний період аналізу – 68,9 %. Натомість значення показника коефіцієнта оновлення ОВФ в 2022 р. знизилося у відношенні до 2020 р. на 9,9 %. При аналізі вартості нарахованого зносу на кінець звітного періоду в 2022 р. до 2020 р. абсолютний приріст склав 7761,0 тис грн (+17,5 %).

2.2. Аналіз ефективності діяльності підприємства та оцінка впливів його зовнішнього середовища.

Істотними тенденціями впливу на ефективність управління інноваційним забезпеченням СВК «Ружинський» 2020-2022 р. умов зовнішнього середовища є результати проведеного PEST-аналізу (дод. К, табл. 2.3). В результаті дії військового стану економіки країни в правових факторах впливу виділяють: надмірний рівень податкового навантаження; слабкість системи захисту вітчизняного товаровиробника; проблемні вияви політичної стабільності; державне втручання в сферу господарських відносин підприємств; слабкість системи захисту прав споживачів. В вияві факторів економічного впливу: відсутність потенціалу економічного зростання підприємств; висока вартість використання та залучення фінансових ресурсів; низький рівень державної підтримки товаровиробників; високий рівень диспаритету цін; неефективна система регулювання політики безробіття та стимулювання товарозбуту. За аналізу оцінки впливу соціальних факторів варто виділити: не раціональну систему розподілу доходів населення; ознаки катастрофічного виявлення демографічної ситуації на селі; низький рівень охорони праці; якість освіти та підготовки висококваліфікованих працівників відповідних галузевих виробництв; життєвий рівень населення та формування менталітетних особливостей відношення до праці. За аналізу факторів технологічного впливу

зазначаємо: низький рівень підтримки системи науково-дослідних та конструкторських розробок; проблеми в рівні технологічності окремих виробництв; скорочення життєвого циклу товарів при зростанні швидкості зносу основних засобів виробництва; високоенергетичні затрати виробництва; проблеми систем фокусування галузей на новітніх технологіях [9; 15].

Динаміка рентабельності господарської діяльності в 2022 р. до 2020 р. вказує на негативну тенденцію функціонування СВК «Ружинський» (табл. 2.4). Рентабельність постійних витрат підприємства в 2022 р. до 2020 р. знизилася на 13,1 %; коефіцієнт окупності чистого доходу на 0,1 од.; рентабельність виробничої діяльності на 10,2 %; рентабельність операційної діяльності на 5,4 %; рентабельність господарської діяльності на 12,6 %.

Таблиця 2.4

**Динаміка рентабельності господарської діяльності
СВК «Ружинський» Бердичівського району в 2020-2022 рр.**

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. до 2020 р., (+/-)
Рентабельність постійних витрат підприємства, %	26,9	32,9	13,9	-13,1
Термін окупності виробничих витрат, днів	402,9	307,0	599,4	196,4
Коефіцієнт окупності чистого доходу підприємства, од	1,1	1,1	1,0	-0,1
Рентабельність виробничої діяльності підприємства, %;	21,1	25,8	11,0	-10,2
Рентабельність операційної діяльності підприємства, %	15,9	17,6	10,5	-5,4
Рентабельність господарської діяльності підприємства, %	25,1	31,7	12,5	-12,6
Загальна рентабельність діяльності підприємства, %	23,9	32,2	12,8	-11,1
Рентабельність виручки від реалізації товарної продукції підприємства, %	27,4	33,9	16,4	-11,0
Рентабельність чистої продукції підприємства, %	29,7	35,7	15,0	-14,6
Рентабельність виробничих активів підприємства, %	14,9	17,6	8,9	-6,0
Рентабельність власного капіталу підприємства, %	12,5	15,4	9,8	-2,7

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

Суттєве зменшення показників 2022 р. до 2020 р. спостерігається в рівні загальної рентабельності діяльності підприємства – 11,1 %; рентабельності виручки від реалізації товарної продукції – 11,0 %; рентабельності чистої продукції підприємства – 14,6 %; рентабельності виробничих активів підприємства – 6,0 %; рентабельності власного капіталу підприємства – 2,7 %. При використанні результатів SWOT-аналізу сильних та слабких сторін СВК «Ружинський» 2020-2023 рр. та в поєднанні впливів зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства виявлено можливі очікування за сильними сторонами: зростання обсягів виробництва продукції; формування ефективної товарної політики; створення власної торгівельної мережі; розширення асортименту товарної продукції; залучення процесів горизонтальної диверсифікації виробництва; пошуку нових торгових партнерів; відмови від неефективних та морально застарілих технологій (дод. Л, табл. 2.5). В оцінці очікувань за слабкими сторонами підприємства: згортання існуючих видів діяльності; суттєве зростання рівня конкуренції з боку інших підприємств; суттєве зниження рівня попиту на товарну продукцію; суттєве зростання вартості страхування ризиків впливу аграрного характеру.

2.3. Аналіз виробничої системи підприємства при реструктуризації інноваційного забезпечення в сегментації конкурентних груп.

Як основний фактор ефективності діяльності СВК «Ружинський» виступає виробнича система, котра покладається на використання основного засобу виробництва – землі сільськогосподарського призначення. За структурою та динамікою рівня землезабезпечення виділяємо: зростання кількості сільськогосподарських площ в 2022 р. на 292,3 га до 2020 р. за рахунок приросту загальної земельної площі та збільшення кількості ріллі (табл. 2.6). В 2022 р. до 2020 р. відбувся приріст землезабезпечення по вирощуванню наступних сільськогосподарських культур: пшениці – 6,3 %; жита – 17,0 %; гречки – 8,5 %; гороху – 3,6 рази; овесу – 2,4 рази; проса – 3,1 рази; соняшника – 26,8 %; сої – 31,9 %. При цьому спостерігається зменшення

площ вирощування високорентабельних сільськогосподарських культур в 2022 р. до 2020 р.: кукурудзи на зерно – 11,6 %; ячменю ярого – 17,6 %; ріпаку озимого – 9,6 %.

Таблиця 2.6

Динаміка землезабезпечення виробництв основних груп товарної номенклатури СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр.

Культура	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р., (+/-) га
	га	%	га	%	га	%	
Зернові та зерно-бобові, всього	2613,0	86,6	2681,3	89,7	2694,7	81,4	81,8
у тому числі:							
- пшениця	882,6	29,2	919,5	30,8	888,2	26,8	5,6
- жито	25,8	0,9	48,2	1,6	30,2	0,9	4,5
- гречка	163,5	5,4	47,0	1,6	177,0	5,3	13,4
- кукурудза	1069,6	35,4	1095,4	36,6	945,3	28,6	-124,3
- ячмінь ярий	346,1	11,5	397,6	13,3	285,6	8,6	-60,5
- горох	40,3	1,3	65,0	2,2	144,5	4,4	104,2
- овес	52,6	1,7	73,9	2,5	124,3	3,8	71,7
- просо	32,5	1,1	34,7	1,2	99,7	3,0	67,2
Соняшник	686,6	22,7	785,1	26,3	870,2	26,3	183,7
Соя	216,2	7,2	206,1	6,9	285,6	8,6	69,4
Ріпак	385,3	12,8	236,3	7,9	348,3	10,5	-37,0
Всього по підприємству	3018,4	100,0	2989,3	100,0	3310,7	100,0	292,3

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

З метою зростання рівня інноваційного забезпечення підприємства на основі залучення можливих інвестиційних ресурсів проведено оптимізацію виробничої структури землезабезпечення з використанням поліноміального вирівнювання регресії ряду показників четвертої степені СВК «Ружинський» на основі даних господарської діяльності в 2020-2022 рр. (рис. 2). Факторними показниками (X) в проведеному аналізі за розрізом виробництв галузі рослинництва стали: рентабельність виробництва видів продукції; продуктивність праці; матеріаломісткість продукції; енергомісткість продукції; рівень повної собівартості виробництва продукції; динаміка зростання вартості матеріального забезпечення виробництва продукції. Результативним

показником (Y) є вартість залучення інновацій в виробництво дослідженого виду продукції, при врахуванні умов її можливого залучення та використання, з врахуванням допустимого значення ризику можливої втрати капіталу при нормі відхилення вхідних показників до 6,5 % (рис. 2.2). За результатами проведеної оптимізації виділяємо наступний склад системи землезабезпечення за структурою: пшениця озима – 8,3 %; пшениця яра – 7,4 %; жито – 5,5 %; гречка – 10,9 %; кукурудза – 17,5 %; ячмінь ярий – 6,0 %; горох – 5,4 %; овес – 6,2 %; просо – 1,8 %; соняшник – 14,4 %; соя – 9,0 %; ріпак озимий 7,4 %.

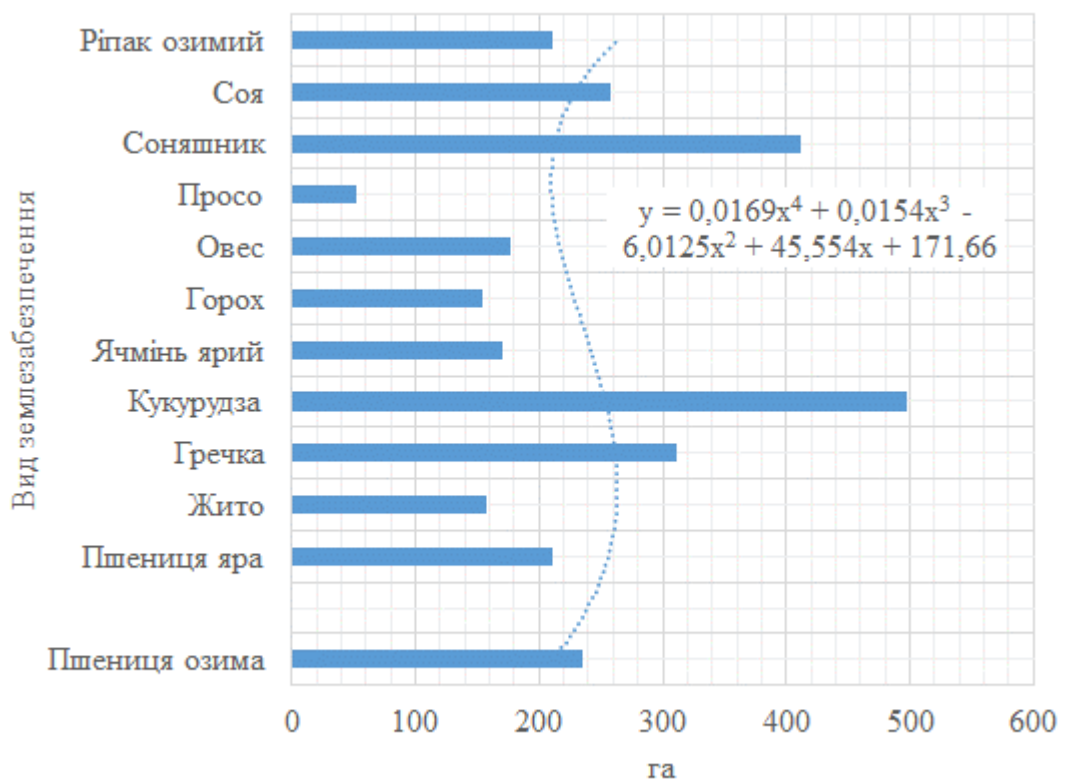

Рис. 2.2. Оптимізація виробничої структури землезабезпечення в перспективі зростання рівня інноваційного забезпечення з використанням поліноміального вирівнювання регресії ряду показників четвертої степені СВК «Ружинський» Бердичівського району (2020-2022 рр.)

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

Економічна сутність вираження ефективності інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» 2020-2022 рр. виявляється через аналіз та оцінку основних груп-конкурентів, шляхом дослідження динаміки і структури їх господарського

середовища щодо умов залучення та використання інновацій; вартісного рівня інноваційного забезпечення; сегментації регіональних ринків реалізації товарної продукції виробленої з використанням інновацій (рис. 2.3). При використанні лінійного вирівнювання експоненціальної лінії тренду доведено спорідненість в вираженні показників щодо їх наближеного середнього вираження, при виявленні тісноти зв'язку $R=0,991$; факторне значення (X) – середньозважений рівень вартості інновацій, виробничих систем досліджуваних підприємств, реалізованих за рахунок інвестиційного покриття.

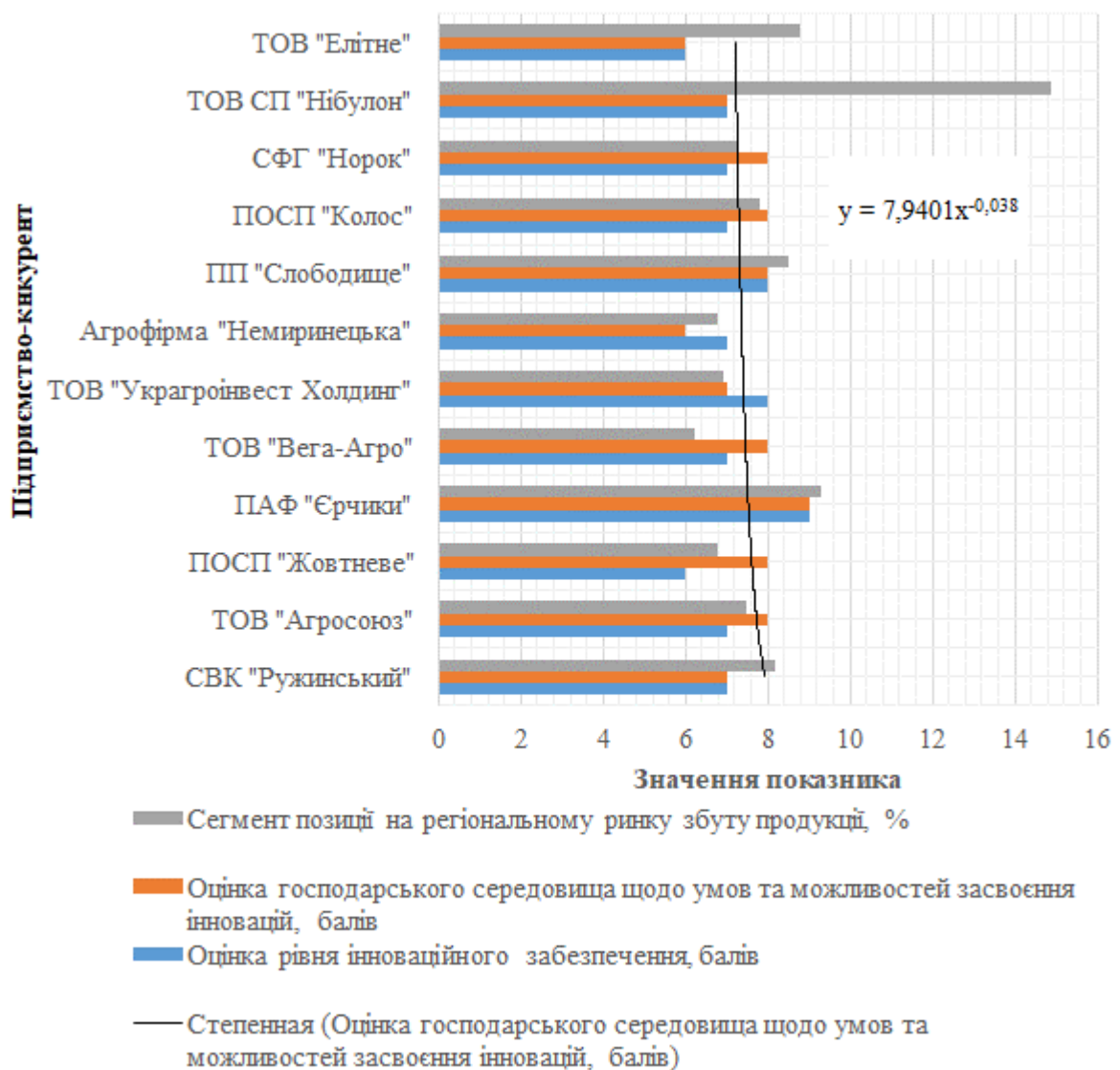

Рис. 2.4. Сегментація основних груп-конкурентів СВК «Ружинський» Бердичівського району за оцінкою рівня інноваційного забезпечення та рівня засвоєння інновацій (2020-2022 рр.)

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

При середньому в групі за значенням оцінки господарського середовища щодо можливості засвоєння інновацій на рівні 7,2 балів; оцінки рівня інноваційного забезпечення інновацій в структурі покриття за інвестиційними надходженнями – 6,9 балів; сегментації позиції регіонального ринку збуту продукції – 8,1 % СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр. утримує наступні позиції: за значенням оцінки господарського середовища щодо можливості засвоєння інновацій на рівні 7,1 балів; оцінки рівня інноваційного забезпечення інновацій в структурі покриття за інвестиційними надходженнями – 7,2 балів; сегментації позиції регіонального ринку збуту продукції – 8,4 %. Підприємство спроможне самостійно залучати та використовувати інновації в середньостроковій господарській альтернативі, відносно оновлення окремих виробництв на умовах реалізації ефективних інвестиційних проектів.

Висновки до розділу 2.

Загальний аналіз економіко-господарського середовища СВК «Ружинський» вказує на чітку тенденцію зниження ефективності основним показників в 2022 р. до 2020 р., що пояснюється військовим станом економічної системи країни. Разом з тим оцінка внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства вказує на допустимий рівень ризику ведення господарської діяльності при можливості використання часткового оновлення виробництва на інноваційній основі. Діюча система виробничої структуризації галузі рослинництва СВК «Ружинський» не сприяє реалізації умов ефективного інноваційного забезпечення. Результати факторного впливу на стан та умови інноваційного забезпечення підприємства вказують на доцільність використання саме власних інвестиційних ресурсів його забезпечення. Найбільш оптимальною формою освоєння інновацій СВК «Ружинський», за результатами проведеного аналізу, є розробка та впровадження інвестиційних проектів інноваційного забезпечення діяльності виробничої системи підприємства в середньостроковій господарській альтернативі, з переважанням частки власного фінансового забезпечення.

**Розділ 3. Проектне обґрунтування та оцінка ефективності
інвестиційно-інноваційного забезпечення господарської діяльності
СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді.**

3.1. Проектне обґрунтування інвестиційно-інноваційного залучення.

З огляду на переважний напрям спеціалізації СВК «Ружинський» з виробництва продукції рослинництва вбачаємо за необхідне залучити інновації саме в дану сферу, шляхом подовження виробничого циклу переробки вирощеного зерна пшениці. Запропонований проект інвестиційно-інноваційного забезпечення передбачає: вирощування зерна озимої пшениці; переробки зерна на борошно (на існуючих виробничих потужностях підприємства); використання виробленого борошна для виробництва рублених макаронів; фасування рублених макаронів; реалізація виробленої продукції в оптові торгові мережі та реалізацію в роздрібній торговій мережі підприємства. Суть інноваційності запропонованого проектного обґрунтування полягає в залученні та використанні новітнього обладнання для виробництва рублених макаронів, особливістю котрого є суттєве зниження рівня енерговитрат та суттєвого зростання рівня добової продуктивності в порівнянні з типовими виробничими системами вказаного виробничого напрямку. Загальна вартість витрат на реалізацію запропонованого інноваційного забезпечення складатиме 5047,0 тис грн (дод. М, табл. 3.1): вартість техніко-технологічного забезпечення – 4268,0 тис грн; вартість переобладнання приміщення – 444,0 тис грн; вартість пуско-налагоджувальних робіт – 242,0 тис грн; вартість послуг навчання персоналу – 37,0 тис грн; вартість супутніх витрат реалізації інноваційного проекту – 52,0 тис грн.

Джерелом реалізації запропонованого проектного обґрунтування інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр., пропонуємо використати внутрішні джерела фінансового забезпечення у вигляді інвестиційного забезпечення (використання суми нерозподіленого прибутку підприємства у вигляді реінвестування валового доходу). Для реалізації проекту інноваційного

забезпечення пропонуємо залучити 3 працівників – по виробництву та обслуговуванню запропонованого нововведення; 2 працівників – по реалізації виробленої продукції (водій та експедитор). Реалізацію виробленої продукції пропонуємо здійснювати в торгіві оптові мережі Житомирської та вінницької області, з частковою реалізацією на місцевому кооперативному ринку через фірмовий магазин СВК «Ружинський». Прогнозний кошторис витрат інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. зазначена на рис. 3.1.

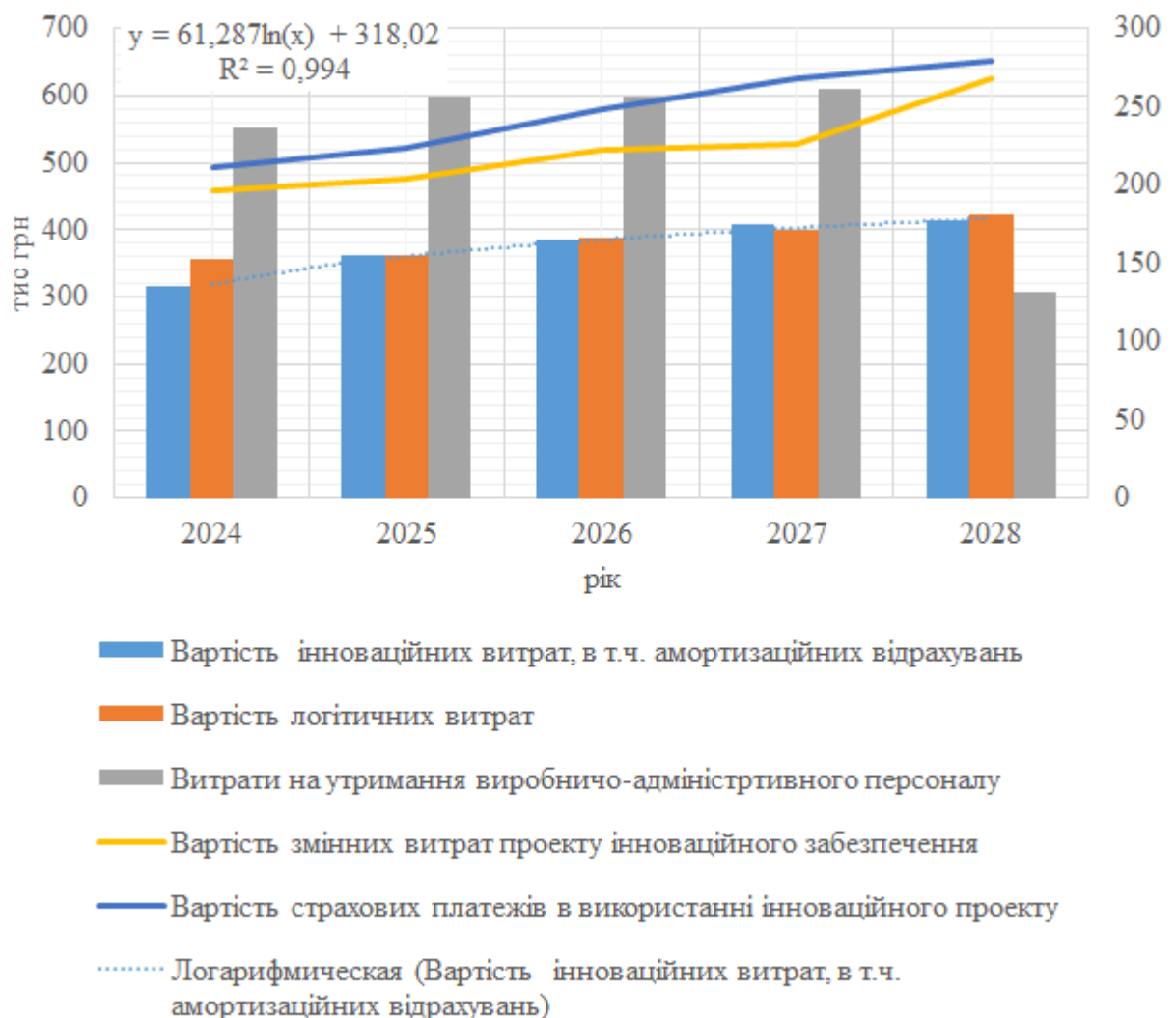

Рис. 3.1. Прогнозний кошторис витрат проектного обґрунтування інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр.

Джерело: власні розробки автора.

Загальна вартість прогнозного кошторису витрат проектного обґрунтування інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. складатиме 7965,6 тис грн: інноваційні витрати з врахуванням амортизаційних відрахувань – 1883,5 тис грн; вартість логістичних витрат 1926,6 тис грн; вартість витрат на виробничо-адміністративний персонал – 2666,1 тис грн; вартість змінних витрат інноваційного проектування – 259,9 тис грн; вартість страхових платежів протягом терміну функціонування інвестиційного проекту – 1229,5 тис грн. При використанні функції логарифмічного вирівнювання показників зазначаємо високий ступінь тісноти зв'язку між зазначеними величинами ($R^2=0,994$), що вказує на доцільність систематики формування витратної частини проекту інноваційного забезпечення та доцільності виявлення вказаних залежностей.

3.2. Оцінка дохідної частини проектного обґрунтування інвестиційно-інноваційного забезпечення та рівня його ефективності.

Кількісне вираження показників реалізації запропонованого проектного інноваційно-інвестиційного забезпечення складає: кількість виробництва товарної продукції за вказаним інноваційним оновленням складатиме 324 т. щорічно; середньозважена ціна реалізації 1 кг рублених макаронів (у фасованому вигляді) – 32,4 грн; середньодобовий об'єм виробництва товарної продукції – 795 кг. (дод. Н, рис. 3.2). Загальна сума валового доходу проектного обґрунтування інноваційного забезпечення в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. складатиме 45370,6 тис грн; собівартість виробництва макаронів рублених (товарної продукції) – 19489,5 тис грн; логістичні витрати пов'язані зі збутом товарної продукції підприємства складатимуть – 3634,8 тис грн; витрати на формування товарного бренду та просування товарної «марки» за реалізацією проекту – 1234,2 тис грн; додатковий маркетинговий дохід за рахунок розширення ринкових груп споживання – 1578,3 тис грн; сума чистого доходу за реалізацією проектного обґрунтування

інноваційного забезпечення – 4204,4 тис грн; сума чистого прибутку за реалізацією проектного обґрунтування інноваційного забезпечення – 22590,4 тис грн. Важливого значення слід приділити використанню можливих методів та форм контролю формалізації витратної частини проектного обґрунтування інноваційного забезпечення СВК «Ружинський», з позиції її можливого корегування. Ефективність та окупність проектного обґрунтування інвестиційно-інноваційного забезпечення зазначено на рис. 3.3.

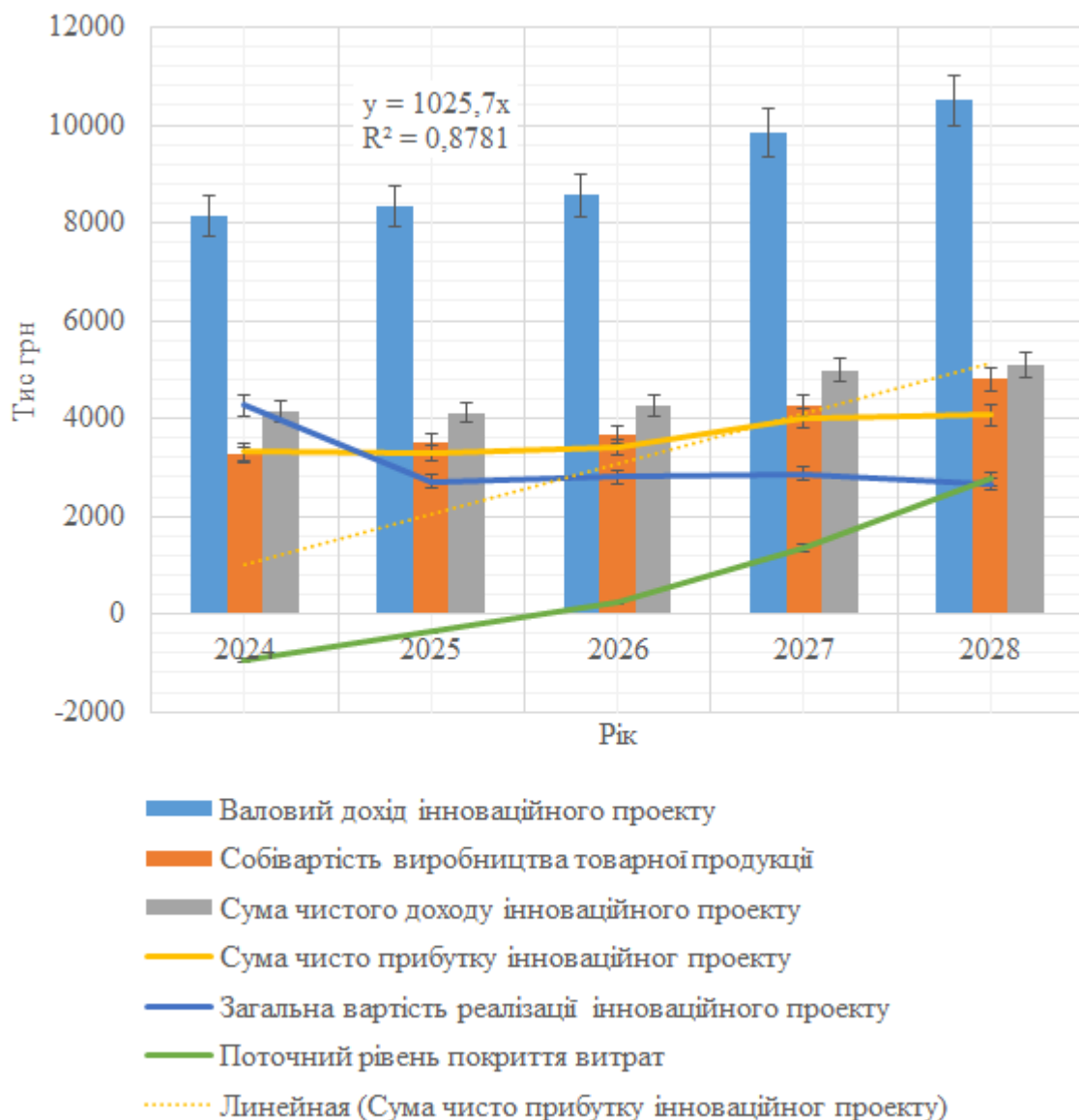

Рис. 3.3. Ефективність та окупність проектного обґрунтування прогнозу інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр.

Джерело: власні розробки автора.

Поточний рівень покриття витрат проектного обґрунтування прогнозу інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. реалізується при отриманні суми чистого прибутку в розмірі 236,8 тис грн в 3 кварталі 2025 р. Загальна рентабельність проектного обґрунтування прогнозу інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. складатиме 68,7 %. В розрізі періодів поточного рівня отримання економічного ефекту, за формуванням вартості чистого доходу підприємства в структурі проекту: 2024 р. – (-946,7) тис грн; 2025 р. – (-370,9) тис грн; 2026 р. – 236,8 тис грн; 2027 р. – 1353,2 тис грн; 2028 р. – 2766,7 тис грн. – при тісноті зв'язку лінійного вирівнювання показників проектного інвестиційного обґрунтування $R^2=0,878$ що безумовно є позитивним результатом.

Висновки до розділу 3.

Ефективність та окупність проектного обґрунтування прогнозу інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. доводить перспективи та необхідність впровадження вказаної інноваційно-інвестиційної пропозиції. Отримані проектні значення дають можливість суттєво підвищити прибутковість СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. та значно приростити рівень економічного зростання. Зазначені інвестиційно-інноваційні впровадження є необхідними з позиції уникнення процесів санації, суттєвого зниження рівня господарського ризику при розвитку процесів горизонтальної диверсифікації виробництва. Впровадження інновацій в виробничу систему сільськогосподарських підприємств, в сучасних умовах ведення господарської діяльності, стає гострою необхідністю з позиції набуття конкурентних переваг відносно агресивного економічного середовища ведення аграрного бізнесу та перспектив та перспектив його сталого розвитку в довгостроковій господарській альтернативі.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Кожен елемент системи інвестиційного забезпечення підприємств підлягає ретельному контролю відносно плану реалізації інвестиційного проекту та визначається мірою можливої гнучкості реагування на зміни в умовах внутрішнього або зовнішнього середовища організації. Програма підприємства, в виразі спрямованості інноваційного забезпечення, конкретизує цільові перетворення внутрішнього середовища підприємства за конкретними діями та термінами виконання існуючих форм інноваційного забезпечення підприємств.

Важливе значення в ефективності управління інноваційним забезпеченням підприємства приділяється систематизації за часом впровадження та використання інновацій, відносно стану оточуючого кон'юнктурного середовища ринку та «векторів» розвитку підприємств як основи їх ефективного використання.

Принципами формування цілей інноваційного розвитку підприємства є наступні: пріоритетність інноваційним типам розвитку господарських систем; єдність господарського механізму системи реалізації інновацій. За аналізу складу та структури товарної продукції СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр. слід зазначити: валове виробництво галузі рослинництва та тваринництва склало 82102, тис грн в 2022 р. що на 14840,2 тис грн менше її середньорічного значення.

Динаміка вартості капіталу в 2022 р. до 2020 р. зросла до рівня 56101,0 тис грн що в абсолютному прирості складає 4,8 %. Варто зазначити що в 2022 р. у відношенні до 2020 р. вартість нерозподіленого прибутку підприємства зменшилася до рівня 4811,2 тис грн, що в абсолютному виразі складає 3,9 раза. Суттєвого приросту зазнав коефіцієнт росту ОВФ в 2022 р. у відношенні до 2020 р. – 63,0 %; коефіцієнт приросту за аналогічний період аналізу – 68,9 %. Натомість значення показника коефіцієнта оновлення ОВФ в 2022 р. знизилося у відношенні до 2020 р. на 9,9 %. Рентабельність постійних

витрат підприємства в 2022 р. до 2020 р. знизилася на 13,1 %; коефіцієнт окупності чистого доходу на 0,1 од.; рентабельність виробничої діяльності на 10,2 %; рентабельність операційної діяльності на 5,4 %; рентабельність господарської діяльності на 12,6 %. Суттєве зменшення показників 2022 р. до 2020 р. спостерігається в рівні загальної рентабельності діяльності підприємства – 11,1 %; рентабельності виручки від реалізації товарної продукції – 11,0 %; рентабельності чистої продукції підприємства – 14,6 %; рентабельності виробничих активів підприємства – 6,0 %; рентабельності власного капіталу підприємства – 2,7 %.

В оцінці очікувань за слабкими сторонами підприємства: згортання існуючих видів діяльності; суттєве зростання рівня конкуренції збоку інших підприємств; суттєве зниження рівня попиту на товарну продукцію; суттєве зростання вартості страхування ризиків впливу аграрного характеру. В 2022 р. до 2020 р. відбувся приріст землезабезпечення по вирощуванню наступних сільськогосподарських культур: пшениці – 6,3 %; жита – 17,0 %; гречки – 8,5 %; гороху – 3,6 раза; овесу – 2,4 раза; проса – 3,1 раза; соняшника – 26,8 %; сої – 31,9 %. При цьому спостерігається зменшення площ вирощування високорентабельних сільськогосподарських культур в 2022 р. до 2020 р.: кукурудзи на зерно – 11,6 %; ячменю ярого – 17,6 %; ріпаку озимого – 9,6 %.

При середньому в групі за значенням оцінки господарського середовища щодо можливості засвоєння інновацій на рівні 7,2 балів; оцінки рівня інноваційного забезпечення інновацій в структурі покриття за інвестиційними надходженнями – 6,9 балів; сегментації позиції регіонального ринку збуту продукції – 8,1 % СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр. утримує наступні позиції: за значенням оцінки господарського середовища щодо можливості засвоєння інновацій на рівні 7,1 балів; оцінки рівня інноваційного забезпечення інновацій в структурі покриття за інвестиційними надходженнями – 7,2 балів; сегментації позиції регіонального ринку збуту продукції – 8,4 %. Загальна вартість витрат на реалізацію запропонованого інноваційного забезпечення складатиме 5047,0 тис грн: вартість техніко-технологічного забезпечення – 4268,0 тис грн;

вартість переобладнання приміщення – 444,0 тис грн; вартість пуско-налагоджувальних робіт – 242,0 тис грн; вартість послуг навчання персоналу – 37,0 тис грн.

Загальна вартість прогнозного кошторису витрат проектного обґрунтування інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. складатиме 7965,6 тис грн: інноваційні витрати з врахуванням амортизаційних відрахувань – 1883,5 тис грн; вартість логістичних витрат 1926,6 тис грн; вартість витрат на виробничо-адміністративний персонал – 2666,1 тис грн; вартість змінних витрат інноваційного проектування – 259,9 тис грн; вартість страхових платежів протягом терміну функціонування інвестиційного проекту – 1229,5 тис грн. При використанні функції логарифмічного

Загальна сума валового доходу проектного обґрунтування інноваційного забезпечення в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. складатиме 45370,6 тис грн; собівартість виробництва макаронів рублених (товарної продукції) – 19489,5 тис грн; логістичні витрати пов'язані зі збутом товарної продукції підприємства складатимуть – 3634,8 тис грн; витрати на формування товарного бренду та просування товарної «марки» за реалізацією проекту – 1234,2 тис грн; додатковий маркетинговий дохід за рахунок розширення ринкових груп споживання – 1578,3 тис грн; сума чистого доходу за реалізацією проектного обґрунтування інноваційного забезпечення – 4204,4 тис грн; сума чистого прибутку за реалізацією проектного обґрунтування інноваційного забезпечення – 22590,4 тис грн.

Поточний рівень покриття витрат проектного обґрунтування прогнозу інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. реалізується при отриманні суми чистого прибутку в розмірі 236,8 тис грн в 3 кварталі 2025 р. Загальна рентабельність проектного обґрунтування прогнозу інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. складатиме 68,7 %.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Dumont M. Assessing the policy mix of public support to business R&D. *Research Policy*. 2017. 46(10). pp. 1851-1862.
2. Hrynko, P., Grinko A., Shtal T., Radchenko H., & Pokolodna M. Formation of an Innovative Business Model of a Trade Organization in the Context of Economic. *Scientific Horizons*. 2021. 24(6). pp. 92-98.
3. Isai O., Romashko O., Semenov A., Sazonova T., Podik I., Hnatenko I., Rubezhanska V. Methods of multi-criteria evaluation of economic efficiency of investment projects. *Journal of Project Management*. 2021. Vol.6. P. 93-98.
4. Pyka A., Andersen, E. S. Introduction: long term economic development – demand, finance, organization, policy and innovation in a Schumpeterian perspective. *Journal of Evolutionary Economics, Springer*. 2012. vol. 22(4), pp. 621-625.
5. Systematic-Functional Approach in Managing Innovative Development of Construction Enterprises in. *TEM Journal*. 2022. Vol. 11. Is. 1. Pp. 125- 137.
6. Ареф`єва О. В. Інтенсифікація формування матеріально-технічного забезпечення підприємства в умовах модернізації. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. №2. С. 123-131.
7. Божидарнік Т. В. Молокопродуктовий підкомплекс як фактор забезпечення продовольчої безпеки країни. *Агросвіт*. 2016. № 18. С. 32-37.
8. Голян В. А., Лучечко Ю. М., Гордійчук А. І., Шмаров Д. М. Комплексний розвиток сфери переробки сільськогосподарської сировини в контексті диверсифікації інвестиційних потоків в аграрний сектор. *Агросвіт*. 2020. № 9. С. 27-37.
9. Гончар О. І. Мотиваційні аспекти адаптивного управління потенціалом підприємства. *Науковий вісник Полісся*. 2016. №2(6). С. 79-84.
10. Захаренко М. М. Теоретичні засади управління виробничим потенціалом підприємства. *Агросвіт*. 2018. № 23. С. 59-65.

11. Каменична А. М. Неврегульовані питання фінансового забезпечення аграрного сектору економіки держави. *Економіка АПК*. 2019. №1. С. 104-111.
12. Кваша Т. К., Паладченко О. Ф., Молчанова І. В. Державне регулювання інноваційної діяльності шляхом фінансової підтримки інноваційних пріоритетів. *Наука, технології, інновації*. 2019. № 3. С. 54-61.
13. Кириченко Т. В. Аналіз підходів до оцінювання ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства. *Ринково-орієнтоване управління інноваційним розвитком : монографія / за ред. д.е.н., професора С. М. Ілляшенка*. Харків: Діса плюс, 2015. С. 200-205.
14. Кобрин Л. Й. Застосування інструментів управління виробничим потенціалом з метою підвищення результативності діяльності підприємства. *Наукові записки*. 2019. №1(58). С. 132-138.
15. Ковтуненко К. В., Нестеренко О. В. Використання краудфандингу як інструменту фінансування інноваційних проєктів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 15. С. 14-20.
16. Колодяжна І. В. Джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств в Україні. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск 9. С. 448-453.
17. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика : навч. Посібник. 2-ге вид. К.: Центр учбової літератури, 2017. 456 с.
18. Крисанов Д. Ф. Оптимізація інтеграційних зв'язків між підприємствами сільського господарства і переробно-харчових галузей в умовах посилення впливу євроінтеграційних процесів. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Економічні науки. 2016. Вип. 11. С. 137-151.
19. Левченко Ю. Г., Ратушняк Ю. Ю. Теоретичні основи формування та використання виробничого потенціалу підприємства. *Молодий вчений*. 2018. № 12. С. 623-626.

20. Лучечко Ю. М. Стимулювання нарощення потужностей у сфері переробки сільськогосподарської сировини: фінансово-інвестиційні аспекти. *Агросвіт*. 2020. №8. С. 136-142.

21. Лучечко Ю. М. Формування інституціонального механізму стимулювання інвестиційної діяльності у сфері переробки сільськогосподарської сировини на засадах публічно-приватного партнерства. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 4. Т1. С. 415-425.

22. Манаєнко І. М., Кравець А. І. Фінансування інноваційної діяльності підприємств: українські реалії та досвід ЄС. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 15, С. 109-115.

23. Мацибора Т. В. Оцінка інвестиційної привабливості продукції сільськогосподарських підприємств. *Економіка АПК*. 2019. № 1. С. 50-55.

24. Михайлов А. М. Фінансові інструменти формування інвестиційних ресурсів в аграрному секторі національної економіки в умовах глобалізаційних викликів. *Економіка АПК*. 2019. № 3. С. 52-60.

25. Мостенська Т. Л., Юрій Е. О. Інвестиційні проекти, що пов'язані з реструктуризацією: управління в умовах невизначеності. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 4. С. 44-49.

26. Нагорний Є. О. Інвестиційний контролінг у фінансовому забезпеченні розвитку аграрних підприємств. *Агросвіт*. 2016. № 18. С. 21-25.

27. Новак І. М. Наукові підходи до визначення рівноважного стану попиту та пропозиції на ринку інвестиційного капіталу для підприємств аграрного сектора економіки. *Агросвіт*. 2017. № 8. С. 48-53.

28. Однорог М. А. Модернізація інвестиційної політики сільськогосподарських підприємств агропромислового регіону на основі розробки комплексної програми по залученню інвестицій (на прикладі Київської області). *Економіка та управління АПК*. 2016. № 1-2. С. 55-59.

29. Патарідзе-Вишинська М. В. Прибуток підприємства: види, роль та функції. *Економіка. Управління інновації*. 2018. № 1. С. 44-52.

30. Пащук Л. В. Тренди інноваційного розвитку підприємництва малого бізнесу в умовах цифрової економіки. *Вісник НУВСГП*. 2020. 137-147.
31. Підоричева І. Ю. Інноваційні екосистеми України: концептуальні засади розвитку в умовах глокалізації та євроінтеграції. *Економіка промисловості*. 2021. № 2 (94). 5-44.
32. Приб К. А. Діагностика в системі управління : навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 432 с.
33. Рилач Н. М. Формування інноваційної парадигми: ретроспектива і сучасність. *Actual problems of international relations. Release 127 (part I)*. 2016. С. 138-148.
34. Рязанцева В. В. Аналіз формування та використання прибутку підприємства. *Статистика України*. 2017. № 1. С. 40-43.
35. Сірик З. Місцеве самоврядування та інвестиційні процеси: європейські процеси та вітчизняні реалії. *Ефективність державного управління*. 2016. № 4(49). С. 266-274.
36. Скалюк Р. В. Концепції фінансового результату діяльності промислового підприємства: міжнародна практика та вітчизняні реалії. *Галицький економічний вісник*. 2018. №3(28). С.18-25.
37. Слободянюк Н. О. Інвестиції в аграрну сферу в системі інноваційного розвитку національної економіки. *Агросвіт*. 2016. № 22. С. 22-26.
38. Смалюх Я. Проблема залучення інвестицій в аграрний сектор економіки. *Вісник Львівського національного аграрного університету*. 2017. № 24(1). С. 54-58.
39. Соколов М. О., Михайлов А. М. Формування інвестиційних ресурсів в економіці України в умовах глобалізації. *Економіка АПК*. 2017. № 12. С. 44-51.
40. Сорочка С. І. Моделі стимулювання інвестиційної діяльності. *Економіка та управління національним господарством*. 2017. № 11. С. 23-26.
41. Спаський Г. В. Інвестиційна діяльність у сільськогосподарських підприємствах Закарпатської області. *Економіка АПК*. 2018. № 7. С. 47-55.